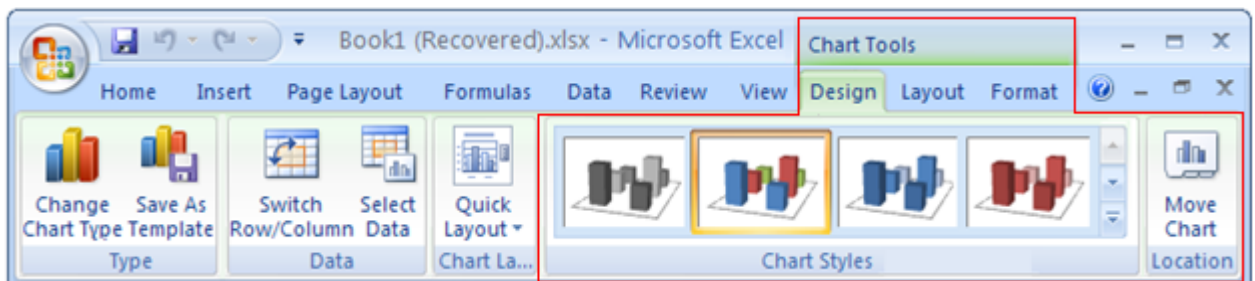

§ 1.4. Աշխատանք դիագրամի և դրա տարրերի հետ

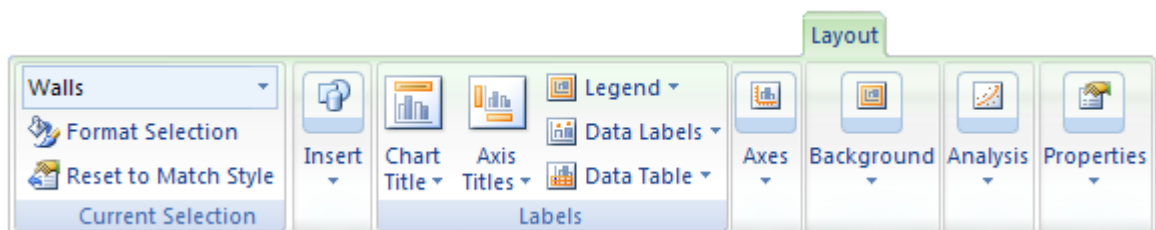
Ինչպես արդեն գիտեք, դիագրամն առանձին տարրերից է կազմված: Դիագրամը ստեղծելուց հետո, այն առավել հասկանալի դարձնելու նպատակով, կարելի է փոփոխել դրա ցանկացած տարր: Օրինակ, կարելի է դիագրամին և առանցքներին անվանումներ տալ, փոխել *Լեգենդի* դիրքը, դիագրամի ինչ-որ տարրեր չցուցադրել կամ լրացուցիչ տարրեր ցուցադրել, տեղափոխել դրանք և այլն: Այդ նպատակին է ծառայում *Chart Tools* ներդիրը՝ *Design*, *Layout* և *Format* գործիքների հավաքածուներով (նկ. 1.6), որը հասանելի է դառնում դիագրամը *Excel*-ի պատուհանում տեղադրելուց հետո: Դիագրամի հետ աշխատանքն ավարտելիս *Chart Tools* ներդիրն անհետանում է: Այն կրկին էկրան բերելու համար անհրաժեշտ է ընտրել դիագրամը:

Նկ. 1.6. *Chart Tools* ներդիրների խումբ

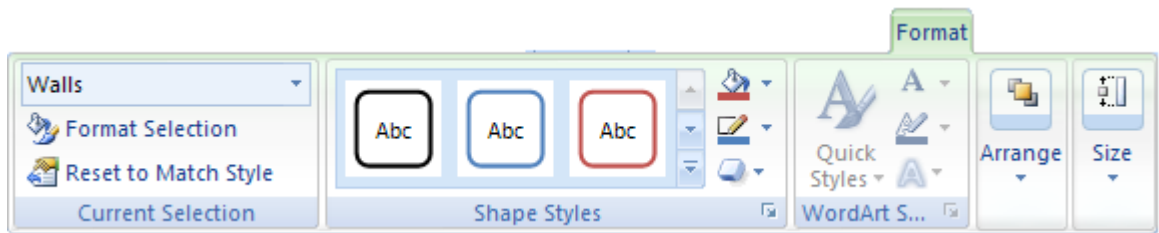
Գործիքների Design հավաքածուն հնարավորություն է տալիս սահմանել դիագրամի տեսակը, տվյալների աղբյուրն ու տեղափոխել դիագրամը: Այն ներառում է դիագրամների տարատեսակ պատրաստի մակետներ (նկ. 1.6):

Գործիքների Layout հավաքածուն հնարավորություն է տալիս ավելացնել կամ հեռացնել դիագրամի առանձին տարրեր, ինչպես նաև ընտրել եռաչափ դիագրամների հետ կապված պարամետրեր (նկ. 1.7):

Նկ. 1.7. Գործիքների *Layout* հավաքածուն

Գործիքների Format հավաքածուն նախատեսված է դիագրամի առանձին տարրերը ձևավորելու համար: Ընտրված տարրի համար կարելի է ընտրել ձևավորման առաջարկվող որևէ ոճ (նկ. 1.8):

Նկ. 1.8. Գործիքների *Format* հավաքածուն

Դիագրամի տարրերի առկայությունն ու դիրքը կարելի է սահմանել ընտրելով համապատասխան *պատրաստի մակետ*։ Դրա համար պետք է.

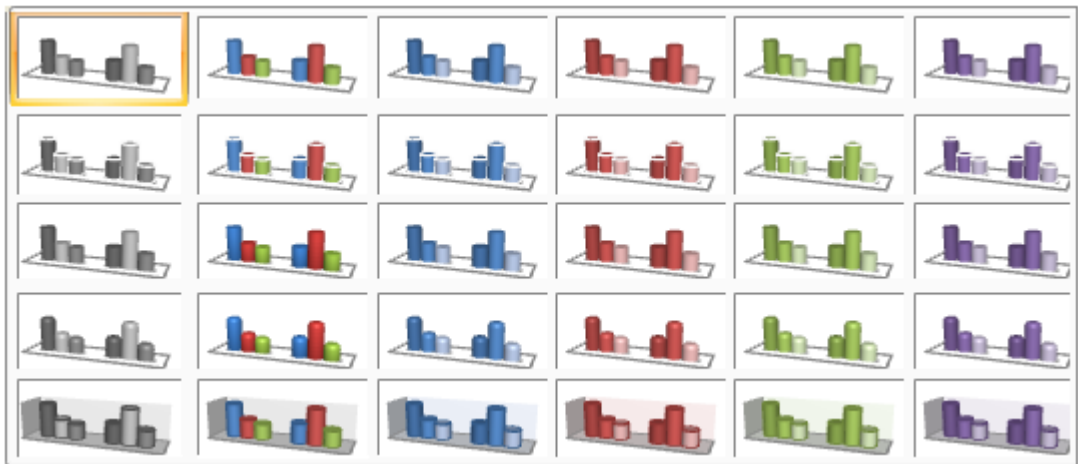
- ⇒ ընտրել դիագրամը,
- ⇒ ընտրել *Design* ներդիրի *Chart Layouts* խմբի կոճակը, ապա առաջարկվող տարբերակներից (Նկ.1.9) անհրաժեշտը:

Նկ. 1.9. Պատրաստի մակետների հավաքածու

Դիագրամը պատրաստի ոճով ձևավորելու համար պետք է.

- ⇒ ընտրել դիագրամը,
- ⇒ ընտրել *Design* ներդիրի *Chart Styles* խմբի կոճակը, ապա առաջարկվող ոճերից (Նկ.1.10) անհրաժեշտը:

Նկ. 1.10. Պատրաստի ոճերի հավաքածու

Կառուցված դիագրամի տեսակը փոխելու համար անհրաժեշտ է.

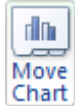
⇒ ընտրել դիագրամը,

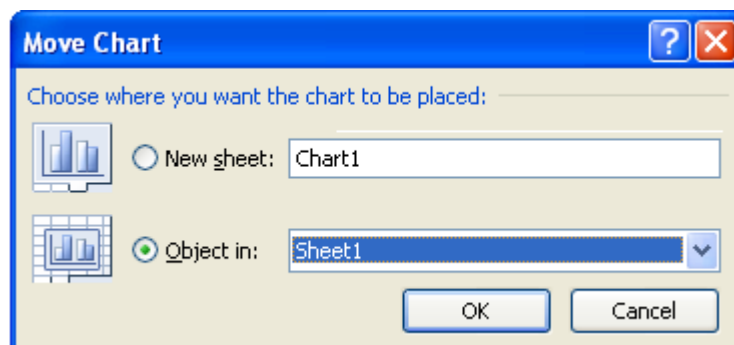
- ⇒ ընտրել *Design* ներդիրի *Type* խմբի կոճակն ու բացված պատուհանից ընտրել անհրաժեշտ տեսակն ու ենթատեսակը,
- ⇒ ընտրությունը հաստատել *OK* կոճակով:

Եթե դիագրամի տեղակայման վայրի մասին հատուկ ցուցում չի տրվել, ապա այն կառուցվում է ելքային տվյալները պարունակվող աշխատանքային թերթի վրա:

Դիագրամն այլ աշխատանքային թերթ տեղափոխելու համար անհրաժեշտ է.

⇒ ընտրել դիագրամը,

- ⇒ ընտրել *Design* ներդիրի *Location* խմբի կոճակը ու բերված պատուհանի *Object in* դաշտում (նկ.1.11) ընտրել այն աշխատանքային թերթը, ուր պետք է տեղափոխվի դիագրամը,
- ⇒ ընտրությունը հաստատել *OK* կոճակով:

Նկ. 1.11. Դիագրամի դիրքը փոխելու պատուհան

Օգտակար է իմանալ

- Դիագրամի տեսակը կարելի է ընտրել նաև դրա տիրույթում մկնիկի աջ սեղմակով բացված ենթատեքստային մենյուի *Change Chart Type* հրամանով բերված պատուհանում:

Հարցեր և առաջադրանքներ

1. Ի՞նչ նպատակի է ծառայում գործիքների *Design* հավաքածուն:
2. Ի՞նչ հնարավորություններ է ընձեռում գործիքների *Layout* հավաքածուն:
3. Ի՞նչ նպատակի է ծառայում գործիքների *Format* հավաքածուն:

Լաբորատոր աշխատանք 2

Դիագրամի կառուցում

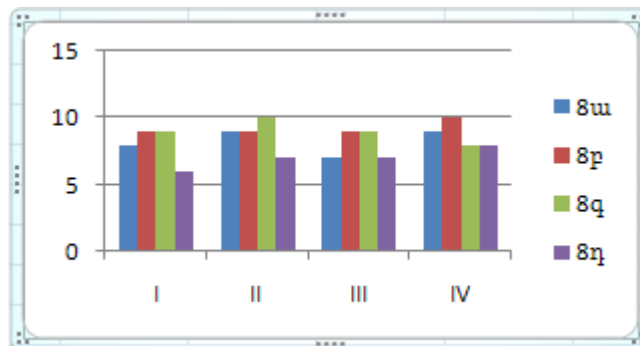
1. Մտեք *Excel 2007* էլեկտրոնային աղյուսակի միջավայր:
2. *A1:E5* բջիջներ ներմուծեք հետևյալ տվյալները.

	A	B	C	D	E
1		I	II	III	IV
2	Տա	8	9	7	9
3	Ք	9	9	9	10
4	Գ	9	10	9	8
5	Ղ	6	7	7	8

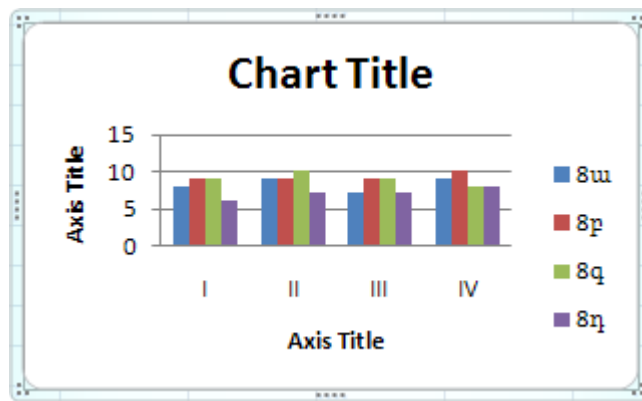
3. Նշեք *A1:E5* բջիջներն ու *Insert* ներդիրի *Charts* խմբից ընտրելով դիագրամի

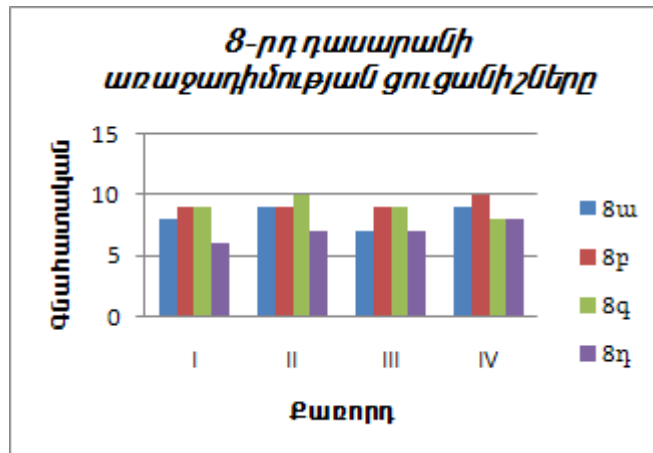
տեսակը, ապա ենթատեսակը աշխատանքային թերթին կունենաք դիագրամը՝ ակտիվ վիճակում.

4. Մկնիկի ցուցիչը տեղադրեք դիագրամի եզրագծի ստորին աջ անկյունում տեղակայված նշիչի վրա և ձախ սեղմակով փոփոխեք դիագրամի չափերը:
5. Դիագրամի աջ եզրագծի կենտրոնում տեղակայված նշիչով փոփոխեք դիագրամի լայնությունը:
6. Դիագրամի տիրույթից դուրս մկնիկի ձախ սեղմակով դիագրամը դարձրեք պասիվ:
7. Կրկին ակտիվացրեք դիագրամը և նկատեք, որ այս դեպքում հասանելի է դառնում *Chart Tools* ներդիրը՝ *Design*, *Layout* և *Format* գործիքների հավաքածուներով:
8. *Design* ներդիրի *Chart Layouts* խմբի կոճակով բացված պատուհանից ընտրեք դիագրամի *Layout 9* մակետը.

9. Դիագրամի վերնագրի համար նախատեսված *Chart Title* դաշտ ներմուծեք *Ց-րդ դասարանի առաջադիմության ցուցանիշները* անվանումը:
10. X առանցքի վերնագրի համար նախատեսված *Axis Title* դաշտ ներմուծեք *Քառորդ* անվանումը:
11. Y առանցքի վերնագրի համար նախատեսված *Axis Title* դաշտ ներմուծելով *Գնահատական* անվանումը՝ կունենանք հետևյալ դիագրամը.

Եթե գրաֆիկի կան առանցքների անվանումները հայերեն եք գրել, բայց կառուցված գրաֆիկում այն հայատառ չի ստացվել, ապա նշեք տվյալ գրառումն ու հայկական որևէ տառատեսակ ընտրեք:

12. Ընտրեք դիագրամն ու հաջորդաբար դրա վրա հաջորդաբար կիրառեք *Design* ներդիրի *Chart Styles* խմբում ներառված ոճերը՝ հետևելով դիագրամի տեսքին:
13. Ստեղծված դիագրամի վրա կիրառեք նաև *Format* ներդիրի *Shape Styles* և *WordArt Styles* խմբերում ներառված գործիքները:
14. Արագ հասանելիության վահանակի կոճակով ստեղծված փաստաթուղթը պահպանեք տվյալ դասարանին հատկացված ֆայլադարանում՝ *Lab_2_** անունով, որտեղ *–ի փոխարեն ներմուծեք աշակերտի դասամատյանի համարը:
15. Էլեկտրոնային աղյուսակի հետ աշխատանքն ավարտեք պատուհանի փակման սեղմակով: